

De Mens (Frank Vander Linden)

Houston volgen die lijn, zij het in afgesloten woorden. Meer artistiekerige popmuziek laat de warrige tekst graag verdwijnen in gitaarruis. 'Being muddy to appear deep,' noemt Adam Cohen (zoon van Leonard) die tendens.

Is het perspectief dus geïnterioriseerd, dan is een tweede evolutie al even belangrijk: de aard zelf van de popmuziek is sterk gaan bewegen. Hanteren we de klassieke driedeling van dramatiek, epiek en lyriek, dan kon je daar zonder veel moeite muzikale pendanten bij plaatsen. Respectievelijk: de opera en musical, de verhalende popsong, de poëtische popsong. Pop hanteerde op die manier bekende perspectieven.

Met de opkomst van de beeldcultuur is er veel veranderd. De generaties die met Claus, Picasso, Dylan en co opgroeiden krijgen weliswaar nog ruim aanbod om hun wereldbeeld in stand te houden, maar daarnaast heeft een ander wereldbeeld zich artistiek vastgezet. Dat is wezenlijk, en in groeiende mate, eclectisch. Het gaat niet enkel om versieringen van één genre vanuit een ander, maar om intense kruisbestuiving.

Is de veranderende tijd in grote mate verantwoordelijk voor deze evolutie, dan spelen in Vlaanderen ook institutionele factoren mee. Vooreerst maakte een totaal gebrek aan interesse voor en dus subsidiëring van popcultuur die cultuur enerzijds modieus, anderzijds vechtlustig en vrij. Vervolgens zorgden

de Kunstencentra dat er plaats was voor popartiesten die niet steeds in bekende wateren wilden zwemmen.

Hiphop

Vandaag blijft de Vlaamse popmuziek schatplichtig aan de stilistische en economische impulsen vanuit de VS en Engeland. De recente economische evolutie daar heeft ertoe geleid dat een erg klein deel van de artiesten het grootste deel van de omzet realiseert. Het gevolg is dat er een erg grote onderklasse bestaat: die zoekt groot te worden, of verkiest dan maar te experimenteren.

Dat experiment speelt zich vaak af op het muzikale vlak, maar een aantal pogingen tot vernieuwing is interessant in het kader van deze tekst.

Vooreerst is er de bloei van het *spoken word*. Het betreft hier muzikanten die tussen grote tournees door op kleinschaliger basis rondtrekken om eigen of andermans teksten voor te lezen (Nick Cave, John Cale), of te vertellen (Henry Rollins). In hun Vlaams kielzog noteren we het programma *Collage* (van Studio Brussel), de recente tournee van rockmuzikant Frank Vander Linden (van De Mens), literaire pogingen van Luc De Vos, Bram Vermeulen enz.

Al even interessant is de sterke band die met de filmwereld groeide. In een krachtig offensief van 'cross marketing' raken film en muziek meer verbonden dan ooit, en nogal wat

artiesten kunnen op soundtracks meer experimenteren dan op klassieke cd's zou kunnen. Opvallend daarin is de samenwerking tussen de klassieke pop en elektronische nieuwlichters. En hoopgevend is hoe een jonge generatie muzikanten (bij ons DJ Low,...) zich specifiek op film gaat toeleggen.

Daarmee komen we dicht bij de wereld van het theater. Vooral in Engeland is er al van in de jaren zestig een tendens om muziek 'theatrale' kenmerken aan te meten, mede omdat nogal wat popmuzikanten op kunstscholen zaten. Een en ander leidde tot concept-cd's (met dus een verhaal of thema als bindmiddel tussen de songs) en theatrale concerten, die in de jaren negentig uitgroeiden tot orgieën van klank en licht. En ook: songs als Meatloafs *Paradise by the dashboard light* zijn formeel gesteld een theatrale rockdialoog.

Theatraal is natuurlijk ook dat popmuziek ervaren wordt als een prima veld om opnieuw geboren te worden. Daarover zijn al ettelijke theorieën geformuleerd: in pop kan de mens zijn/haar identiteit tijdelijk of langdurig afwerpen. Vooral in de jaren zeventig vermoeden zangers zich graag (David Bowie, Roxy Music), maar ook nu is vooral rock vaak een spel met identiteiten. Polly Harvey neemt voor elke cd een andere gedaante aan.

Recent waren er de pogingen om de generatie van zestig in te schakelen in de wereld van de musical, voorlopig zonder succes. Randy Newman schreef songs voor *Faust*, Ray Davies werkte zijn eigen autobiografie uit voor zowel theater als *spoken word*, en Paul Simon werkte samen met Derek Walcott rond een verhaal over jeugdbendes. Simons stuk *The Caveman* werd evenwel van alle kanten neergesabeld.

Ten slotte kunnen we de belangrijkste vocale stijl van het jongste decennium, de 'hiphop', enige theatrale kenmerken toeschrijven, maar dan in primitieve zin. In hiphop staat ritmetaal ('rap') centraal, en is de rapper als het ware de koorleider van zijn gehoor. Die functie gaat zowel terug op de Afrikaanse griot, als op de voorzanger in gospel. Er is ook een parallel met de dj in danceavonden. Telkens wordt een publiek 'geleid' naar trance toe.

Raakpunten

Op het Europese vasteland volgt de muziekwereld de algemene trends van de VS en Engeland – dat wordt economisch bepaald – maar kunnen we toch, en in groeiende mate, van eigen accenten gewagen. Dat heeft te maken met de groei van de EU en het mondialisme: in het grote werelddorp zoeken de regio's van Europa allen een eigen kamertje te beameubelen vanuit de herinnering aan vroeger en de hoop op morgen.